

Marking Scheme Strictly Confidential (For Internal and Restricted use only) SECONDARY SCHOOL SUPPLEMENTARY EXAMINATION, 2025 SUBJECT NAME : BHOTI (SUB. CODE-088)	
General Instructions: -	
1.	You are aware that evaluation is the most important process in the actual and correct assessment of the candidates. A small mistake in evaluation may lead to serious problems which may affect the future of the candidates, education system and teaching profession. To avoid mistakes, it is requested that before starting evaluation, you must read and understand the spot evaluation guidelines carefully.
2.	“Evaluation policy is a confidential policy as it is related to the confidentiality of the examinations conducted, Evaluation done and several other aspects. Its leakage to public in any manner could lead to derailment of the examination system and affect the life and future of millions of candidates. Sharing this policy/document to anyone, publishing in any magazine and printing in Newspaper/Website etc. may invite action under various rules of the Board and IPC.”
3.	Evaluation is to be done as per instructions provided in the Marking Scheme. It should not be done according to one’s own interpretation or any other consideration. Marking Scheme should be strictly adhered to and religiously followed. However, while evaluating, answers which are based on latest information or knowledge and/or are innovative, they may be assessed for their correctness otherwise and due marks be awarded to them. In class-X, while evaluating two competency-based questions, please try to understand given answer and even if reply is not from marking scheme but correct competency is enumerated by the candidate, due marks should be awarded.
4.	The Marking scheme carries only suggested value points for the answers. These are in the nature of Guidelines only and do not constitute the complete answer. The students can have their own expression and if the expression is correct, the due marks should be awarded accordingly.
5.	The Head-Examiner must go through the first five answer books evaluated by each evaluator on the first day, to ensure that evaluation has been carried out as per the instructions given in the Marking Scheme. If there is any variation, the same should be zero after deliberation and discussion. The remaining answer books meant for evaluation shall be given only after ensuring that there is no significant variation in the marking of individual evaluators.
6.	Evaluators will mark(√) wherever answer is correct. For wrong answer CROSS ‘X’ be marked. Evaluators will not put right (✓)while evaluating which gives an impression that answer is correct and no marks are awarded. This is most common mistake which evaluators are committing.
7.	If a question has parts, please award marks on the right-hand side for each part. Marks awarded for different parts of the question should then be totaled up and written in the left-hand margin and encircled. This may be followed strictly.

8.	If a question does not have any parts, marks must be awarded in the left-hand margin and encircled. This may also be followed strictly.
9.	If a student has attempted an extra question, answer of the question deserving more marks should be retained and the other answer scored out with a note “ Extra Question ”.
10.	No marks to be deducted for the cumulative effect of an error. It should be penalized only once.
11.	A full scale of marks _____(example 0 to 80/70/60/50/40/30 marks as given in Question Paper) has to be used. Please do not hesitate to award full marks if the answer deserves it.
12.	Every examiner has to necessarily do evaluation work for full working hours i.e., 8 hours every day and evaluate 20 answer books per day in main subjects and 25 answer books per day in other subjects (Details are given in Spot Guidelines).This is in view of the reduced syllabus and number of questions in question paper.
13.	<p>Ensure that you do not make the following common types of errors committed by the Examiner in the past:-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leaving answer or part thereof unassessed in an answer book. • Giving more marks for an answer than assigned to it. • Wrong totaling of marks awarded on an answer. • Wrong transfer of marks from the inside pages of the answer book to the title page. • Wrong question wise totaling on the title page. • Wrong totaling of marks of the two columns on the title page. • Wrong grand total. • Marks in words and figures not tallying/not same. • Wrong transfer of marks from the answer book to online award list. • Answers marked as correct, but marks not awarded. (Ensure that the right tick mark is correctly and clearly indicated. It should merely be a line. Same is with the X for incorrect answer.) • Half or a part of answer marked correct and the rest as wrong, but no marks awarded.
14.	While evaluating the answer books if the answer is found to be totally incorrect, it should be marked as cross (X) and awarded zero (0) Marks.
15.	Any unassessed portion, non-carrying over of marks to the title page, or totaling error detected by the candidate shall damage the prestige of all the personnel engaged in the evaluation work as also of the Board. Hence, in order to uphold the prestige of all concerned, it is again reiterated that the instructions be followed meticulously and judiciously.
16.	The Examiners should acquaint themselves with the guidelines given in the “ Guidelines for spot Evaluation ” before starting the actual evaluation.
17.	Every Examiner shall also ensure that all the answers are evaluated, marks carried over to the title page, correctly totaled and written in figures and words.
18.	The candidates are entitled to obtain photocopy of the Answer Book on request on payment of the prescribed processing fee. All Examiners/Additional Head Examiners/Head Examiners are once again reminded that they must ensure that evaluation is carried out strictly as per value points for each answer as given in the Marking Scheme.

Set 4

MARKING SCHEME BHOTI (SUB. CODE-088)

1

1 C) ལངས་ཕྱོགས་དང་ལྟ་བུ། 1

2 A) གསུམ་ཡོད། 1

3) B) གསུམ། 1

2 ལན) ལྷན་ངག་གི་གོ་དོན་ནི་ན་བར་ལྷན་ཞིང་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་ངག་གི་སྒྲིབ་བ་ལ་ཟེར། ལྷན་ངག་གིས་ན་ཆོག་རྒྱན་ལ་མི་ཚོངས་པ་ཡིན། ཡང་ན། 2

ལན) ལྷན་ངག་གི་ལུས་ལ་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི་ཆོགས་བཅད། ཆོག་ལྷུག་སྤེལ་མ་བཅས་ཡིན་ནོ།

༣༽

8)

༡༽ c) དབྱངས་ཅན་གྲུབ་པའི་རྫོང་། 1

༢༽ A) ལ། 1

༣༽ B ལ། 1

༤༽ A) ག་ད། 1

༥༽ A) ག་ད་བ་ས། 1

༦༽ B) སྒྲ་གྲ། 1

༧༽ D) བརྒྱད། 1

༨༽ C) བརྒྱ་བྲག 1

༩༽ C) དཛོས་པོ་བདག 1

༡༠༽ C) བྱ་ཆོག 1

9 ལན་ེ། བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་གང་ཞིག་གི་བྱེད་པ་པོ་དང་།
བྱེད་པ། བྱེད་པའི་ལས་རྣམས་དངོས་པོ་བདག་ཡིན། བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱ་བྱེད་ཐ་
དད་པའི་ལས་གང་ཞིག་གི་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་། བྱ་ལས་གཉིས་ལ་དངོས་པོ་གཞན་ཟེར། དཔེར་ན། ཤིང་
བཟོ་བས་སྟ་རིས་ཤིང་གཙོད་ལྷ་བྱར་མཚོན་ན། དངོས་པོ་བདག་ནི་གཙོད་པ་པོ། གཙོད་བྱེད། གཙོད་པར་
བྱེད་བཅས་ཡིན། དངོས་པོ་གཞན་ནི་གཙོད་བྱ། གཙོད་པར་བྱ། བཅས་ཡིན། ཡང་ན། 3

ལན་ེ། རྟག་འཇུག་ཅེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི་སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ཡི་གེའི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟོན་རྟེན་
མིང་གསུམ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ཡི་འཇུག་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པས་ཏུ་རྟགས་འཇུག་ཆད་བྱའི་སྟོ་
ནས་བཏགས་པ་ཡིན།

15) ལན་ེ།

1. D) འབྲོག་ཡུལ། 1

2. c) མྱིར་ས་ཡིད་ཉམ་དེ། 1

16) ལན་ེ། རྒྱ་ཁྱད་ཆེན་པོ་སུ་ཏུ་དང་དེའི་རྒྱ་ཐན་དག་གི་ཁྱད་ལ་ཆགས་པའི་སྟོངས་ལ་བོད་རིགས་ཞེས་
མོགས་པ་ཡིན། ཡང་ན། 2

ལན་ེ། ཆད་མ་རིག་པའི་གི་དོན་ནི། དོན་ལ་ནོར་འཁྱལ་ཡོད་པས་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་བདུན་མེད་པ་ཞིག་
ཡིན། དེ་ཡང་གཏན་ཆོགས་དང་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོག་སྒྲུར་དང་ཤིན་ཏུ་སྟོག་སྒྲུར་གྱི་དོན་ཀྱན་ལུང་
དང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་སུ་བའི་རིག་པ་ཞིག་ཟེར།

17) ལན་ེ། རིག་པའི་གནས་བཅུ་ནི་རིག་གནས་རྒྱུད་པ་ལྟ་སྟེ་སྟན་པ་དང་། མངོན་བརྟོན་དང་། ལྟེན་
སྟོར་དང་། རྟོགས་གར་དང་། སྐར་ཅིས་བཅས་ཡིན། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་སྟེ་ནང་དོན་རིག་པ་དང་། སྒྲ་རིག་
པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པ་དང་། བཟོ་རིག་པ་དང་། གཏན་ཆོགས་རིག་པ་བཅས་ཡིན། ཡང་ན། 2

ལན་ེ། མངོན་བརྟོན་ཅེས་པ་ནི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་མིང་མང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན། དེ་ཤེས་ན་མིང་ངམ་ཐ་སྟོན་ལ་མི་སྟོངས་པ་ཡིན།

18) ལན་ཤེ་ བདེ་བ་འབྱུང་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་མེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ཆོས་ཤིག་གི་དགོས་པ་ཡིན།
ཡང་ན། 2

ལུས་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ན་སྤྱོད་ནི་ཤི་བའི་ལུས་ལ་སེམས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལུས་
འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པ་ན་ཤེས་རིག་རེས་ཅན་དུ་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱོད་ཡོད།

1 C) དམ་པ། 1

2 D) མེ་ཉོག་བསྐྱེད། 1

3 C) འབྲུ་མི་བཅས། 1

4 C) ཀུན་གྱི་འཕྲིན། 1

21) ལན་ཤེ་ མི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ལྡན་པའི་འདུག་དགོས་པ་ཡིན། ཡང་ན། 2

ལན་ཤེ་ བྱ་བ་ཐོས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ན་འགྲུབ་འགྱུར་ཁོ་ནར་མ་ཟད་མ་གྲུབ་ན་མཛེས་པ་སོགས་ཀྱི་པན་ཉོག་གས་
ཡོད།

22) ལན་ཤེ་ རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་རྒྱལ་ལ་གཅེས་བཟུང་བསྐྱེད་ཆོས་པ་སྤྱོད་མེད་བྱེད་
དགོས་པ་ཡིན། ཡང་ན། 2

ལན་ཤེ་ རྒྱུན་པས་རྒྱུང་ཁམས་གཅོད་པར་བྱེད་པ་དང་། སོག་རྒྱུང་གཏོང་ལེན་རམ་འདེགས་བྱེད་པ་མ་ཟད།
མིག་དང་ཡིད་པ་སེམས་སྟེར། ལྷག་པར་དུ་འགྲིབ་བསེལ་སྤྱོད་པོ་ཀུན་གྱི་ངལ་གསོའི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་
སོགས་བྱ་བ་མང་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

23) ལན་ཤེ་ ཐག་རིང་དུ་སྤྱང་བར་བྱ་བ་ནི་མནའ་མ་ངན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ངན་པ། བྱིས་མཆོས་ངན་པ།
ཡུལ་ངན་བཅས་ཡིན། ཡང་ན། 2

ལན་ཤེ་ ངན་སོང་དུ་འགྲོ་མཁན་ནི་སེམས་ཡིན་པ་རེད།

24) ཆོག་ས་བཅད་ཁ་བསྐྱེད་ནས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱུ་ལས་དགོས། 3

25) མཛོད་བརྗོད་གཉིས་རེ་འབྲི་དགོས། 8

26) བརྗོད་པ་དོན་ལྡན་རེ་བཅོ་དགོས། 4

19) ལན་ཤེ་གསོ་བ་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི། མི་དང་དྲུང་འགྲོའི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་འབྲུགས་ནས་ནས་འབྱུང་བ་
 གྲུན་གསོ་བའི་ཐབས་ཏེ་ནད་དོས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ནད་ཅི་ལྟར་བྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། ནད་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་
 སེལ་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། ནད་བསལ་ཅིང་མེད་པར་བྱས་ཆར་རྩིས་སྤྲོད་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བ་ལ་མཁས་པ་
 བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཅོས་ཐབས་ཀྱི་རིག་པ་ཞེས་ཡིན། གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱ་དང་བཞེ་པོ་ནི། ཅ་རྒྱ་དྲུང་།
 གཤམ་འཁྱུད་དང་། མན་པག་གི་བརྒྱུད་དང་། བྱི་མ་བརྒྱུད་བཅས་ཡིན་ནོ། ཡང་ན། 2

ལན་ཤེ་བཙོ་རིག་ཤེས་ན་པན་ཐོགས་ནི། རད་ཉིད་བཙོ་ལེགས་ཤེས་པའི་རྒྱུ་སྤྱེ་པོ་གཞན་ཡང་རྩིས་སྤྱོད་
 གཞུང་བ་དང་རང་ལའང་གཞན་གྱིས་བཙོ་བཀྱར་ཆེན་པོ་འཛོལ་བའི་པན་ཐོགས་ཡོད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་
 ནི་ལུས་བཙོ། དག་བཙོ། ཡིད་བཙོ་བཅས་ཡོད།

10) ལན་ཤེ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་གོ་དོན་ནི། ལས་གང་ཞིག་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་དངོས་སྤྱོད་ལ་བཞིག་
 ལ་ཟེར། དཔེར་བརྗོད་ནི། བསྐྱུལ། བཅད། བསྐྱུར། བཀོད་བཅས་སོ། 2

11) ལན་ཤེ་སྔོན་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། བ་ཤོ། ག་ད་མ་ནིང་། འ་མོ་ཡིག་ མ་ནི་ཤིན་རྩ་མོ་ཡིན་ནོ།
 ཡང་ན། 2

སྔོན་འཇུག་པོ་བ་ཡིག་འཇུག་པའི་དཔེར་བརྗོད་མི་འབྲེ་བ་བཞི་ནི། བཟླག་བཅད། བསྐྱུར། བཀོད་བཅས་
 སོ།

12) ལན་ཤེ་སྔོན་འཇུག་མོ་ཡིག་འ་ལ་མི་འཇུག་པའི་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་ནི། ཀ་ང་། ཅ་ཉ། ཏ་ན། ཅ་ལྷ། ཞ་ཅ་
 འ་ཡ། ར་ལ་ཤ་ས། ཉ་ཨ་བཅས་ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་ཡོད། ཡང་ན། 2

ལན་ཤེ་བདག་གཞན་ལས་ལོགས་སྤྱད་པ་གསུམ་བཤད་དགོས་པ་ནི་བདག་གཞན་གྱི་ཁོངས་སྤྱོད་མི་འདྲ་
 བའི་བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་རྣམས་བསྐྱུར་བའི་བྱིར་ཡིན།

13) ལན་ཤེ་རྩིས་འཇུག་གི་རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་རྩིས་འཇུག་བཅུ་ཡི་ག་ད་བས་རྣམས་སོ། ན་ར་ལ་གསུམ་
 མ་ནིང་། ང་མ་འགསུམ་མོ་ཡིག་ཡིན་ནོ། ཡང་ན། 3

ལན་ཤི་མེད་ལྟག་གི་ཡི་གེ་རྣམས་ཉག་ས་བཞིར་དབྱེ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། མེད་ལྟག་རྣམས་རང་གི་
ལྟག་ཡུལ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་དང་སྒྲར་ནས་དག་ཏུ་འདོན་པའི་ཆེ་སྒྲ་ཚུལ་དག་ཞན་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཆ་ནས་
བཞག་པ་ཡིན།

14) ལན་ཤི་དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་གི་མཚན་བཟོད་ནི། རྒྱལ་ཀྱན་མཆོན་པའི་ཡེ་ཤེས་དབྱིད།
གཞོན་ཏུའི་གཟུགས་ཀྱིས་རྣམ་རྟེན་བ། རྩེ་བརྒྱན་བརྒྱན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་། དབྱེར་མེད་ཆེ་མའི་ཞབས་
བརྟུང་ནས། ཞེས་པ་དེ་ཡིན། ཡང་ན། 3

ལན་ཤི་མེད་ལྟག་གི་ཤི་ཡིག་དུས་གསུམ་ལས་གཙོ་བོ་དུས་གསུམ་འདས་པ་ལ་ལྟག་པ་ཡིན།

1. C) ས་སྒྲུ་བཤའི་ཉ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། 1
  2. ལན་ཤི་བཟའ་བརྟུང་འབའ་ཞིག་དུད་འགོས་ཀྱང་བསྐྱབ་ཏུས་པ་ཡིན། 1
  - 4) ལན་ཤི་གལ་ཉི་རང་ཉིད་རྒྱད་ན་ཀྱན་ཀྱང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན། 1
  - 5) ལན་ཤི་དཔེ་དོན་རྒྱུ་ལ་བར་འབྲི་དགོས། ཡང་ན། 2
- ལན་ཤི་དུས་ཉག་ཏུ་གཞན་དོན་མི་མེས་པའི་སྟོང་པ་ནི་སྒྲུགས་དང་མཚུངས།
- 6) ལན་ཤི་སྒྲུ་ཞུའི་གོ་དོན་དང་། དེ་ལ་ཆང་དགོས་པའི་དོན་ཚན་རྣམས་འབྲི་དགོས། ཡང་ན། 5
- སྟོང་གྲུའི་དག་ཆེ་མཚོག་ལ་དོན་དགོངས་ཤིག་འབྲི་དགོས།
- 7) འབྲི་ཚུལ་སྒྲུས་ལེགས་ཤིག་འབྲི་དགོས། 5